Súd:	Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka:	11Co/5/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6622204690
Dátum vydania rozhodnutia:	22. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Vladimír Šalamún
ECLI:	ECLI:SK:KSBB:2024:6622204690.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Šalamúna a členov senátu JUDr. Anny Snopčokovej a JUDr. Evy Dzúrikovej, v právnej veci žalobcov: 1/ A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX, 2/ D. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX, 3/ E. C., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XXX, 4/ D. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX, 5/ F. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX, všetci zast.: G. & H. I., I. XX, J. J., proti žalovaným: 1/ J. E. & E., I., IČO: XX XXX XXX, K. XXX/ XX, J., zast. Hillbridges, s.r.o., so sídlom Gorkého 4, 811 01 Bratislava, IČO: 36 799 327, 2/ L. - I. H., L., D. M. X, J., o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaniach žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 11C/76/2022 – 139 zo dňa 26. júna 2023 v znení uznesenia Okresného súdu Lučenec č. k. 11C/76/2022 – 218 zo dňa 20. septembra 2023, takto

r o z h o d o l :

I. Výrok I. rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 11C/76/2022 – 139 zo dňa 26. júna 2023 v znení uznesenia Okresného súdu Lučenec č. k. 11C/76/2022 – 218 zo dňa 20. septembra 2023 m e n í tak, že: Žalovaná 1/ a žalovaná 2/ s ú p o v i n n é zaplatiť žalobkyni 1/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 50.000,00 €, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktorejkoľvek zo žalovaných, zaniká v rozsahu jej plnenia povinnosť druhej žalovanej.
Vo zvyšnej časti nároku žalobkyne 1/ súd žalobu z a m i e t a .

II. Výrok II. rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 11C/76/2022 – 139 zo dňa 26. júna 2023 v znení uznesenia Okresného súdu Lučenec č. k. 11C/76/2022 – 218 zo dňa 20. septembra 2023 m e n í tak, že: Žalovaná 1/ a žalovaná 2/ s ú p o v i n n é zaplatiť žalobcovi 2/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 50.000,00 €, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktorejkoľvek zo žalovaných, zaniká v rozsahu jej plnenia povinnosť druhej žalovanej.
Vo zvyšnej časti nároku žalobcu 2/ súd žalobu z a m i e t a .

III. Výroky III., IV. , V. a VII. rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 11C/76/2022 – 139 zo dňa 26. júna 2023 v znení uznesenia Okresného súdu Lučenec č. k. 11C/76/2022 – 218 zo dňa 20. septembra 2023 p o t v r d z u j e .

IV. Žiadna zo strán n e m á na náhradu trov odvolacieho konania právo.

o d ô v o d n e n i e :

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom č. k. 11C/76/2022 – 139 zo dňa 26. júna 2023 v znení uznesenia č. k. 11C/76/2022 – 218 zo dňa 20. septembra 2023 Okresný súd Lučenec (ďalej v texte aj ,,okresný súd“, resp. ,,súd prvej inštancie“) žalovanej 1/ a žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 70.000,00 €, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktoréhokoľvek zo žalovaných, zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného (I. výrok), žalovanej 1/ a žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 2/ titulom náhrady nemajetkovej

ujmy sumu 70.000,00 €, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktoréhokoľvek zo žalovaných, zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného (II. výrok), žalovanej 1/ a žalovanej 2/ uložil zaplatiť žalobkyni 3/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 15.000,00 €, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktoréhokoľvek zo žalovaných, zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného (III. výrok), žalovanej 1/ a žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 4/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 5.000,00 €, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktoréhokoľvek zo žalovaných, zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného (IV. výrok), žalovanej 1/ a žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 5/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 5.000,00 €, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktoréhokoľvek zo žalovaných, zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného (V. výrok), v prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcov zamietol (VI. výrok) a žalovanej 1/ a žalovanej 2/ uložil povinnosť nahradiť žalobcom trovy konania v rozsahu 100% z prisúdených súm, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania s tým, že plnením ktoréhokoľvek zo žalovaných, zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného (VII. výrok).
1.1 V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali od žalovaných titulom náhrady nemajetkovej ujmy: žalobkyňa zaplatenia 1/ sumy 200.000,00 €, žalobca 2/ zaplatenia sumy 200.000,00 €, žalobkyňa 3/ zaplatenia sumy 100.000,00 €, žalobkyňa 4/ sumy 100.000,00 €, žalobkyňa 5/ sumy 100.000,00 € a náhrady trov konania. Žalobu odôvodnili tým, že dňa XX.XX.XXXX došlo k smrteľnému úrazu, ktorý sa stal na štátnej ceste č. X/XX v obci A., okres N. a to tak, že O. P. ako zamestnanec spoločnosti žalovanej 1/ počas výkonu pracovnej činnosti v uvedený deň viedol traktor zn. Q. P., EVČ: J. I., s prívesom zn. B. - R., EVČ. J. S. - vo vlastníctve žalovanej 1/ rýchlosťou 51km/h, ktorá bola vyššia ako maximálna rýchlosť uvedená v osvedčení o evidencii traktora II. a v evidenčnej karte traktora, v ktorom je uvedená maximálna rýchlosť do 40km/h, kde v kilometri XX,XX na suchej zjazdnej vozovke za ničím nezníženej viditeľnosti sa nevenoval plne vedeniu vozidla, nesledoval situáciu v cestnej premávke, reagoval oneskorene minimálne o 2,4 sekundy na pred ním v jeho jazdnom pruhu v križovatke stojace osobné motorové vozidlo zn. P. H., EVČ: N. T., s riadne zapnutými svetlometmi, vedené vodičkou D. A. (žalobkyňou 4/), ktoré chcelo odbočiť doľava, na vedľajšiu cestu č. U. smerom na obec D. a dávala prednosť oproti idúcim vozidlám, ktoré mohol vidieť a spozorovať najneskôr vo vzdialenosti cca 110 metrov, v dôsledku čoho došlo k zrážke, a to k nárazu prednej časti traktora do zadnej časti osobného motorového vozidla zn. P. H., pričom spolujazdkyňa v osobnom motorovom vozidle zn. P. H. maloletá D. C., nar. XX.XX.XXXX sediaca na zadnom sedadle vpravo bez toho, aby sedela v detskej autosedačke alebo podsedáku, kde nebola riadne pripútaná bezpečnostným pásom, utrpela ťažké poranenia hlavy s ťažkým opuchom mozgu, pomliaždenie dorzobazálnych častí pľúc, zlomeninu tela druhého hrudného stavca, ktorým zraneniam v dôsledku centrálnej smrti mozgu podľahla dňa XX.XX.XXXX o 7.00 hod v Detskej fakultnej nemocnici s poliklinikou v J. J.. O. P. tak svojim konaním spôsobil nezvratný následok, a to smrť maloletého dieťaťa a zanechal hlboké stopy v rodine na strane žalobcov, u ktorých tak došlo k zásahu do ich osobnostných práv v súvislosti s jej smrťou ako dieťaťa u žalobcov 1/ a 2/, sestry u žalobkyne 3/, netere u žalobkyne 4/ a sesternice u žalobkyne 5/. Žalobcovia v žalobe uviedli, že smrťou maloletej D. došlo k narušeniu celistvosti rodiny a bolo závažným spôsobom hlboko zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, čo je znásobené aj tým, že k úmrtiu maloletej došlo práve počas Vianočných sviatkov. U žalobcov došlo k absolútnej nemožnosti ďalšieho rodinného spolužitia, spoločnej budúcnosti, starostlivosti v tom čase o X. ročnú dcéru a celá rodina tak pociťovala najhoršie možné utrpenie v dôsledku straty najbližšej osoby - maloletého dieťaťa.
1.2 Žalovaná 2/ považovala požadovanú nemajetková ujma za značne neprimeranú, neodôvodnenú a nepreukázanú. Žalovaná 1/ sa plne stotožnila s vyjadrením žalovanej 2/ a rovnako ako žalovaná 2/ považovala výšku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za zjavne neprimeranú a v hrubom rozpore so zaužívanou súdnou praxou.
1.3 V ďalšom obsahu napadnutého rozsudku súd prvej inštancie uviedol stručný priebeh konania, argumentáciu strán sporu, vykonané dokazovanie a závery z neho vyplývajúce, zistený skutkový stav a na vec aplikoval ustanovenia § 11, § 13 a 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 193 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), § 4 ods. 1, 2 a 4, 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Zb.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „ Zákon o PZP“).
1.4 Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní, vychádzajúc z uvedených ustanovení právnych predpisov dospel k záveru, že žaloba žalobcov bola čiastočne dôvodná. Uviedol, že judikatúra je už ustálená v tom smere, že súčasťou práva na ochranu súkromia je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami a konanie,

ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním napĺňajúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny.
1.5 V zmysle § 193 CSP bol súd prvej inštancie viazaný právoplatným rozsudkom Okresného súdu Lučenec č.k. 2T/145/2021 - 489 zo dňa 17.03.2022, ktorým bolo ustálené, že bol spáchaný § 138 písm. h/ Trestného zákona, čím bola z nedbanlivosti spôsobená smrť nebohej maloletej D. C., pričom tento čin bol spáchaný závažnejším spôsobom konania, t.j. porušením dôležitej povinnosti uloženej podľa zákona a tiež kto je za smrť maloletej zodpovedný. Konanie zamestnanca žalovanej 1/ bolo právoplatným trestným rozsudkom vyhodnotené ako nedbanlivostné konanie a zamestnanec žalovanej 1/ bol teda pôvodcom tohto zásahu. Ak by zamestnanec žalovanej 1/ nezapríčinil dopravnú nehodu, nedošlo by k rozsiahlym zraneniam maloletej D. C., ktoré boli takého devastačného charakteru, že spôsobili smrť maloletého dieťaťa a žalobcovia by neutrpeli ujmu na svojich osobnostných právach, preto súd prvej inštancie dospel k záveru, že príčinná súvislosť medzi správaním sa zodpovednostného subjektu a porušením osobnostných práv žalobcov je v súdenom prípade daná.
1.6 V súvislosti s vecnou legitimáciou sporových strán uzavrel, že žalovaný 2/ bol pasívne legitimovaný ako poisťovateľ motorového vozidla, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda. Čo sa týka aktívnej legitimácie v konaní, súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobcovia sú nepriamymi poškodenými, ktorí boli porušením právnej povinnosti škodcu pri zachovaní príčinnej súvislosti nepriamo zasiahnutí v právach na ich rodinný život, s čím sú spojené okrem iného aj nároky nemajetkovej povahy uplatnené v prejednávanej veci. Aktívna legitimácia žalobcov 1/ a 2/, t.j. rodičov nebohej nebola v konaní namietaná, tento blízky rodičovský vzťah s nebohou akceptovali aj samotní žalovaní a vo vzťahu k ich aktívnej legitimácii žalobu nerozporovali, pričom poukázal na to, že najťažším životným utrpením pre každého rodiča je nepochybne smrť vlastného dieťaťa, ktorú rodičia prežívajú najintenzívnejšie, preto o vzniku ich nároku na nemajetkovú ujmu nemal súd žiadne pochybnosti. Aktívnu legitimáciu sestry nebohej t.j. žalobkyne 3/ považoval rovnako za danú, nakoľko išlo o pokrvnú príbuznú, žijúcu s nebohou v spoločnej domácnosti, zdieľajúcu s nebohou spoločnú detskú izbu, prežívajúcu spoločne s nebohou každú rodinnú udalosť, dovolenky, výlety a ich citové prepojenie, blízky sesterský vzťah, pričom vážny zásah do spoločného rodinného života mal súd preukázaný najmä z výsluchu žalobkyne 1/ - matky a žalobcu 2/ - otca. Aj v prípade tety a sesternice nebohej, t.j. žalobkýň 4/ a 5/ bola podľa súdu prvej inštancie ich aktívna legitimácia daná, a to nielen pre rodinné príbuzenské prepojenie medzi nebohou a žalobkyňou 4/ a 5/, ale aj z dôvodu výrazných citových väzieb medzi nebohou a žalobkyňami 4/ a 5/, ktoré mal súd preukázané zo zhodného tvrdenia vypočutých žalobcov.
1.7 V súvislosti s určením výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie skonštatoval, že zákon, ani iný právny predpis napr. (zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov) nestanovuje maximálnu sumu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a rozhodnutie o tomto nároku je ponechané výlučne na úvahu súdu, no ani za týchto okolností nemôže byť úvaha súdu v danom smere svojvoľná. Ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka určuje ohľadne výšky nemajetkovej ujmy dve základné kritériá, a to závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Čo sa týka závažnosti vzniknutej ujmy, súd prvej inštancie prihliadol na to, že vzniknutá ujma, a to úmrtie blízkeho člena rodiny je trvalá, tento stav je nezvrátiteľný a nenapraviteľný. U pozostalých súd skúmal najmä intenzitu ich vzťahu s nebohou D. C., prihliadol na vek nebohej a pozostalých príbuzných, ich blízkosť, stupeň príbuzenstva, ako aj na zmeny, ktoré v rodine po tragickej udalosti nastali. Poukázal na to, že pri určení primeranej výšky nemajetkovej ujmy nie je voľná úvaha súdu neobmedzená, ale aj tu je potrebné rešpektovať určité princípy legitímneho očakávania, a to nielen na strane poškodených, ale aj na strane povinného subjektu, pretože výška náhrady nemajetkovej ujmy musí odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, no na druhej strane pri zachovaní proporcionality výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy zohľadnil súd prvej inštancie všetky tieto kritériá, okolnosti nehody a obdobie kedy k nehode došlo, no konečnú výšku priznanej nemajetkovej ujmy výrazne ovplyvnila aj skutočnosť, že v dôsledku tragickej dopravnej nehody bolo usmrtené len X-XXXXX dieťa, a teda zohľadnil okrem iného aj samotný vek nebohej. Vzal do úvahy tiež skutočnosť, že k tragickej udalosti došlo krátko pred Vianočnými sviatkami, ktoré sú charakteristické silnejším citovým a emočným prežívaním v kruhu najbližších, pričom práve tieto sviatky charakterizované ako najkrajšie sviatky v roku budú žalobcom navždy tragickú udalosť pripomínať, v dôsledku čoho bude nepochybne pokojné prežitie týchto sviatkov u žalobcov značne ovplyvnené pocitom smútku zo straty príbuznej. Tragická dopravná nehoda ukončila život dieťaťa, t.j. veľmi mladého človeka, ktorý mal všetky predpoklady viesť v budúcnosti úspešný život v kruhu svojich najbližších, ktorí ho nadovšetko milovali, a teda je nepochybné, že pre žalobkyňu 1/ ako matku a žalobcu 2/ ako otca, bola smrť ich

dcéry otrasným zážitkom, ktorý výrazne zasiahol do ich duševného zdravia a viedol k hlbokému a trvalému smútku, pričom ako rodičia zostali ochudobnení o momenty, ktoré sú pre rodiča vo vzťahu k svojmu dieťaťu kľúčové (nástup do 1. triedy ZŠ, prvé napísané vety, výber svojho budúceho povolania, promócia, svadba, či možnosť dožitia sa vnúčat a neskôr poskytnutie pomoci a opatery v starobe). Citové väzby medzi rodičmi a nebohou boli hlboké a intenzívne a jej usmrtením došlo k trvalému pretrhnutiu medziľudských väzieb medzi ňou a jej rodičmi v rámci rodinného života, ktorý s nebohou zdieľali a vychovávali ju od narodenia. Súd prvej inštancie nemal žiadnu pochybnosť o tom, že táto tragická udalosť hlboko zasiahla do života rodičov a viedla u žalobkyne 1/ a žalobcu 2/ k prirodzenému smútku, ktorý pretrváva až do súčasnosti a možno predpokladať, že sa s týmto smútkom rodičia nemusia vysporiadať nikdy.

1.8 Všetky uvedené okolnosti boli kľúčovými pri úvahách súdu o primeranosti výšky nemajetkovej ujmy, pričom prihliadol aj na rozhodnutia o priznaní nemajetkovej ujmy v obdobných veciach iných súdov. Podrobná komparácia v súvislosti s priznanou výškou nemajetkovej ujmy bola vypracovaná V. M. C. v článku Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného, uverejnená v Bulletine advokácie č. 9/2017 a 10/2017. Súd prvej inštancie skonštatoval, že priznané nároky rodičom maloletého dieťaťa sa pohybujú v rozmedzí od 3.000,00 € až do 90.000,00 €. Aj z uvedených rozhodnutí považoval za zrejmé, že dosiaľ nebola slovenskými súdmi priznaná taká suma nemajetkovej ujmy, ako požadovali žalobcovia v tomto konaní a súd prvej inštancie sa preto v súvislosti s požadovanou výškou stotožnil s argumentáciou žalovaných, že výška nemajetkovej ujmy, ktorú požadujú žalobcovia je neprimerane vysoká a dosiaľ v rámci slovenských pomerov a rozhodovacej praxe súdov nemá obdobu. Berúc do úvahy všetky uvedené kritériá, ako aj komparáciu s rozhodnutiami súdov v obdobných veciach ohľadne výšky nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie považoval za primeranú nemajetkovú ujmu pre rodičov nebohej vo výške 70.000,00 €, pre sestru nebohej vo výške 15.000,00 € a pre tetu a sesternicu nebohej vo výške po 5.000,00 €. Podľa názoru súdu prvej inštancie takto priznané náhrady nemajetkovej ujmy u každého zo žalobcov zohľadňovali individuálne okolnosti spoločného rodinného života so zosnulou, neboli pre žalované likvidačné a ani neprimerané, a neviedli k neprimeranému obohateniu príbuzných a zároveň priznaná celková suma náhrady nemajetkovej ujmy bola porovnateľná po zohľadnení miery inflácie aj s rozhodnutiami iných súdov v obdobných prípadoch, kedy došlo k strate dieťaťa.

1.9 Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie neopomenul preskúmať aj mieru zavinenia na strane poškodeného, pričom v tejto súvislosti vychádzal najmä zo znaleckého posudku vypracovaného pre potreby trestného konania, kde znalec U. D. O. ustálil, že jediným prvkom príčiny dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča traktora s prívesom. Neopomenul ani skutočnosť, že nebohá, ktorá sedela na zadnom sedadle motorového vozidla nebola pripútaná v autosedačke, čím došlo k porušeniu povinnosť vyplývajúcej z ustanovenia § 4 zákona č. 554/2006 Zb.z. o povinnom používaní bezpečnostných pásov a detských zadržiavacích zariadení vo vozidlách, no táto skutočnosť nemala vplyv na tragický následok, t.j. smrť maloletej D. C., pričom v tejto súvislosti súd vychádzal z výpovedí znalcov na hlavnom pojednávaní pred Okresným súdom Lučenec v konaní sp.zn.: 2T/145/2021, kde U. D. O., znalec z odboru cestná doprava, odvetvie nehody v cestnej doprave skonštatoval, že pokiaľ by bola poškodená vo vozidle na zadnom sedadle umiestnená a pripútaná do sedačky, tak táto skutočnosť by nemala znížený vplyv na jej zranenia, ale práve naopak, tým že by sa za poškodenou nachádzala aj sedačka, bol by vnútorný priestor menší a pri deformácii osobného vozidla, ktoré spôsobil traktor, ktorý narazil do vozidla zozadu, by došlo pravdepodobne ešte k vážnejšiemu poraneniu poškodenej vzhľadom k menšiemu priestoru, nakoľko sedačka nechráni hlavu dieťaťa spredu. Rovnako aj znalec A. A. J. W., znalec v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie súdne lekárstvo vo svojom výsluchu uviedol, že použitie detskej sedačky, podsedáku alebo trojbodového bezpečnostného pásu by malo význam len v prípade nepriameho pôsobenia, vtedy keby osobné motorové vozidla sa pohybovalo alebo rotovalo, no v danom prípade však motorové vozidlo stálo a do vozidla prenikalo veľkohmotné nepružné teleso a v tomto prípade by podsedák ani detská sedačka nebránili vzniku zranení, ktoré maloletá utrpela. Ochranný vplyv týchto zariadení by bol preto málo významný. Vzhľadom na závery uvedených znalcov súd prvej inštancie túto skutočnosť nevyhodnotil ako spôsobilú zvrátiť fatálny následok vzniknutej ujmy a zranenia, ktoré nebohá utrpela pri dopravnej nehode, by boli rovnako devastačné, resp. ešte vážnejšieho rozsahu, preto ani na túto skutočnosť pri posúdení miery spoluviny ako možného spôsobu zníženia nemajetkovej ujmy žalobcov v konaní neprihliadol.

1.10 O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol analogicky v zmysle § 255 ods. 1 CSP na základe zásady úspechu. V prejednávanej veci výška plnenia, t.j. uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch závisela od úvahy súdu. Žalobcovia nemohli predvídať výšku plnenia, ktorú im súd rozsudkom prizná, keďže to záviselo od úvahy súdu. Rozhodujúcou bola preto skutočnosť,

že súd konštatoval porušenie osobnostných práv žalobcov, v dôsledku čoho vzniklo žalobcom právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a teda žalobcovia boli úspešní v merite veci. Samotnú výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy preto súd prvej inštancie vnímal ako podružnú, teda vedľajšiu, nemajúcu vplyv na ustanovenie rozsahu náhrady trov konania žalobcov. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v rozsahu 100% s tým, že pri rozhodnutí o konkrétnej výške náhrady trov konania súd bude vychádzať pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta z výšky súdom priznaného plnenia, ktoré bolo vo vzťahu k jednotlivým žalobcom diferencované.

2. Proti I. až V. a VII. výroku rozsudku súdu prvej inštancie podala včas odvolanie žalovaná 1/, pričom výrok I. napádala v rozsahu prevyšujúcom sumu 15.000,00 €, výrok II. napádala v rozsahu prevyšujúcom sumu 15.000,00 €, výrok III. napádala v rozsahu prevyšujúcom sumu 10.000,00 €, výrok IV. napádala v celom rozsahu, výrok V. napádala v celom rozsahu a výrok VII. napádala v celom rozsahu. Žalovaná 1/ identifikovala nasledovné vady napadnutého rozsudku:
2.1 Postup súdu prvej inštancie pri určení výšky nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy bol v rozpore s príslušnou súdnou praxou (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1, písm. b/ CSP) V rámci tejto odvolacej námietky namietala, že súd prvej inštancie rozhodol o výške nemajetkovej ujmy na základe skutkovo absolútne odlišných prípadov a za použitia nevhodných metód výpočtu, ktoré v súdnej praxi nemajú oporu. Predmetný postup súd zvolil napriek tomu, že ho žalované upozornili na diametrálnu disproporciu medzi výškou nárokov uplatnených žalobcami v tomto konaní a výškou nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy bežne priznávanými súdmi v obdobných prípadoch. Uvedený odklon od súdnej praxe súd prvej inštancie podľa nej v napádanom rozhodnutí zároveň nijakým relevantným spôsobom neodôvodnil.
2.2 Súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil a odmietol analogickú aplikáciu Zákona o obetiach trestných činov (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1, písm. h/ CSP). V rámci tejto odvolacej námietky namietala, že súd prvej inštancie bez riadneho odôvodnenia a v rozpore so súdnou praxou nesprávne odmietol analogické použitie zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o obetiach trestných činov“) vo vzťahu k určeniu maximálnej výšky nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie tak postupoval aj napriek tomu, že potreba analogickej aplikácie Zákona o obetiach trestných činov vyplýva nielen aj z princípu zákazu odmietnutia spravodlivosti zakotveného v článku 4 CSP, ktorý analógiu iuris explicitne pripúšťa, ale aj z požiadavky na objektívne a spravodlivé rozhodovanie súdov. Navyše, prípustnosť analogického použitia predmetného zákona vyplýva aj z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.
2.3 Súd prvej inštancie pri posudzovaní výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vychádzal vo vybraných ohľadoch z okolností v čase rozhodovania a nie v čase vzniku nemajetkovej ujmy (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1, písm. h/ CSP). V rámci tejto odvolacej námietky namietala, že z napadnutého rozsudku vyplýva, že výšku nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie určoval ku dňu rozhodovania a nie ku dňu vzniku nemajetkovej ujmy. Namietla, že neexistuje žiadny objektívny dôvod prečo by mal súd výšku nemajetkovej ujmy určovať s prihliadnutím na okolnosti v čase rozhodovania a nie s prihliadnutím na okolnosti aktuálne v čase vzniku nemajetkovej ujmy (t. j. v posudzovanom prípade rok 2020). Súd tento postup zvolil aj napriek tomu, že v zmysle príslušnej súdnej praxe, ako aj z logického výkladu príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti nepochybne vyplýva, že nárok výšku nemajetkovej ujmy je potrebné určovať s prihliadnutím na okolnosti v čase vzniku nemajetkovej ujmy.
2.4 Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy oprel svoje rozhodnutie o skutočnosti, ktoré v rámci konania neboli tvrdené a ani preukázané (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1, písm. h/ CSP). V rámci tejto odvolacej námietky namietala, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške nároku žalobcov súd zohľadnil ničím nepodložený záver, že dopravná nehoda mala dlho rezonovať v obci A. a v jej širokom okolí. Neexistuje objektívna súvislosť medzi výškou nemajetkovej ujmy a tým, že obyvatelia obce A. mali vedomosť o tom, že došlo k dopravnej nehode, pri ktorej zahynula maloletá D. C.. Z napadnutého rozsudku jej vôbec nebolo zrejmé ani to, ako má táto skutočnosť odôvodňovať priznanie mimoriadne vysokého nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom.
2.5 Súd prvej inštancie pri hodnotení výsluchu žalobcov dospel k viacerým nesprávnym skutkovým zisteniam (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1, písm. f/ CSP). V rámci tejto odvolacej námietky namietala, že na viacerých miestach napadnutého rozsudku súd prvej inštancie pri hodnotení dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Z predmetných skutkových zistení následne vychádzal pri rozhodovaní o nároku žalobcov.

2.6 Porušenie práva na spravodlivý proces (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1, písm. b/ CSP). V rámci tejto odvolacej námietky namietala, že súd prvej inštancie v rámci konania ignoroval viaceré podstatné skutkové okolnosti a argumenty žalovaných. Na druhú stranu pre účel vyhovenia nároku žalobcov v zásade iba nekriticky prevzal viaceré ničím nepodložené vyjadrenia žalobcov na pojednávaní a skutočnosti uvedené v žalobe. Ďalej namietala, že žalovaným nebol poskytnutý dostatočný časový priestor na analýzu vyjadrení žalobcov na pojednávaní v ich vzájomnej súvislosti a v kontexte podanej žaloby, prípadne na navrhnutie ďalšieho dokazovania. Uvedené bolo spôsobené tým, že súd prvej inštancie rozhodol na tom istom pojednávaní, na ktorom vypočul žalobcov. Súd prvej inštancie zvolil tento procesný postup aj napriek vedomosti o nevýhodnom postavení a dôkaznej núdzi žalovaných, ktorí objektívne nemajú prístup k informáciám o súkromnom živote žalobcov. Vyššie uvedeným procesným postupom súd prvej inštancie vážnym spôsobom zasiahol do práv na spravodlivý súdny proces na strane žalovaných a v ich neprospech porušil viaceré princípy sporového konania (právo žalovaných na nestranný súd, právo vyjadrovať sa k dôkazom a princíp rovnosti zbraní).
2.7 Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy neprihliadal na skutočnosť, že vinník dopravnej nehody bol riadne odsúdený (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1, písm. h/ CSP). V rámci tejto odvolacej námietky namietala, že súd prvej inštancie pri posudzovaní výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nevzal do úvahy aj skutočnosť, že žalobcom, ako pozostalým po zosnulej D. C., sa dostalo morálneho zadosťučinenia vo forme riadneho vyšetrenia dopravnej nehody, vyslovení viny a uložení trestu jej páchateľovi. Súd prvej inštancie takto postupoval aj napriek tomu, že v zmysle príslušnej súdnej praxe odsúdenie páchateľa predstavuje jednu z okolností na strane pozostalého, na ktorú je potrebné prihliadať pri rozhodovaní o výške nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Tento svoj postup súd prvej inštancie zároveň nijak neodôvodnil, a to napriek tomu, že na potrebu zohľadnenia odsúdenia vinníka nehody žalovaná 1/ upozorňovala.
2.8 Súd prvej inštancie nesprávne posúdil spôsob výpočtu tarifnej odmeny advokáta pre účely výpočtu výšky nároku žalobcov na náhradu trov konania (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1, písm. h/ CSP). V rámci tejto odvolacej námietky namietala, že súd prvej inštancie priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % z prisúdených súm, pričom v tejto súvislosti explicitne uviedol, že pri rozhodnutí o konkrétnej výške náhrady trov konania súd bude pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta vychádzať z výšky súdom priznaného plnenia. Tvrdila, že uvedený záver súdu prvej inštancie je nesprávny a v rozpore s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, v znení neskorších predpisov (ďalej len „Vyhláška“), podľa ktorej pri určovaní tarifnej odmeny advokáta v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy vychádza z tarifnej hodnoty vo výške 2.000,00 € (t. j. nie z prisúdenej sumy).
2.9 Vzhľadom na vyššie uvedené navrhla, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že:
I. Žalovaná 1/ a žalovaná 2/ sú povinné zaplatiť žalobkyni 1/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 15.000,00 €, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktorejkoľvek zo žalovaných zaniká v rozsahu jej plnenia povinnosť druhej žalovanej.
II. Žalovaný v 1. rade a žalovaný v 2. rade Žalovaná 1/ a žalovaná 2/ sú povinné zaplatiť žalobcovi 2/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 15.000,00 €, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktorejkoľvek zo žalovaných zaniká v rozsahu jej plnenia povinnosť druhej žalovanej.
III. Žalovaná 1/ a žalovaná 2/ sú povinné zaplatiť žalobkyni 3/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 10.000,00 €, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktorejkoľvek zo žalovaných zaniká v rozsahu jej plnenia povinnosť druhej žalovanej.
IV. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcov 1/ až 5/zamieta.
V. Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.
V prípade, že odvolací súd uzná za vhodné postupovať podľa § 389 ods. 1 CSP navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súčasne si uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

3. Proti I. až V. a VII. výroku rozsudku súdu prvej inštancie podala včas odvolanie aj žalovaná 2/, pričom výrok I. napádala v rozsahu prevyšujúcom sumu 15.000,00 €, výrok II. napádala v rozsahu prevyšujúcom sumu 15.000,00 €, výrok III. napádala v rozsahu prevyšujúcom sumu 10.000,00 €, výrok IV. napádala v celom rozsahu, výrok V. napádala v celom rozsahu a výrok VII. napádala v celom rozsahu. Žalovaná 2/ identifikovala nasledovné vady napadnutého rozsudku:
3.1 Namietala, že žalobcovia výšku uplatňovanej (a ani priznanej) náhrady

nemajetkovej ujmy riadne nezdôvodnili a nepreukázali. Samotné rodinné väzby medzi zosnulým a žalobcami považovala na preukázanie nemajetkovej ujmy za nedostatočné, pričom tvrdenia žalobcov uvádzané v žalobe a pri ich výsluchoch považovala nepreukázané a nepreskúmateľné.

3.2 Súd prvej inštancie sa podľa jej názoru priznanými sumami odklonil od bežnej rozhodovacej praxe súdov v obdobných súdnych sporoch a žalobcom priznal nadštandardné odškodnenie, hoci vykonané dokazovanie tomu vôbec nezodpovedalo.

3.3 Súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, nesprávne a nekriticky vyhodnotil vykonané dôkazy a zároveň nesprávne aplikoval predmetné zákonné ustanovenia, čo napokon viedlo k nesprávnemu rozhodnutiu vo veci, ktoré je podľa jej názoru tendenčné v prospech žalobcov.

3.4 Samotné odôvodnenie rozsudku podľa nej neposkytuje logické o dôvodné argumenty, pre ktoré by mala byť žalobcom priznaná nadštandardná náhrada nemajetkovej ujmy. Namietala, že samotné odôvodnenie rozhodnutia neposkytuje odpovede na všetky položené otázky a nemožno z neho hodnoverným a preskúmateľným spôsobom zistiť, ako súd prvej inštancie vlastne v danej veci dôkazy vyhodnocoval a na základe akých skutočností priznal žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy práve v takej sume oko uviedol v jednotlivých výrokoch napadnutého rozsudku.

3.5 Poukázala na skutočnosť, že sú to práve žalobcovia, ktorí boli povinní hodnoverným spôsobom preukázať svoje tvrdenia. Tvrdila, že v tomto type sporov je žalovaná strana značne znevýhodnená, pretože nepozná pomery v rodine žalobcov a je pre ňu prakticky nemožné v tomto smere produkovať dôkazy a navrhovať výsluchy svedkov. Taktiež zdôraznila, že žalobcovia sú v predmetnom type sporu vypočúvaní ako strany sporu. Podľa jej názoru mali žalobcovia na preukázanie svojich tvrdení produkovať viac dôkazov. Poukázala na to, že v konaní neboli vypočutí žalobcovia 3/ a 5/ a napriek tomu im bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v prípade, že chcú preukázať svoje tvrdenia. Spochybnila tvrdenie žalobcov o ich vrúcnych vzťahoch a tvrdila, že pokiaľ žalobcovia neprodukovali na preukázanie nemajetkovej ujmy žiadne iné dôkazy, súd prvej inštancie by sa mal k samotným výpovediam postaviť kriticky a nemal by ich iba tendenčné a nekriticky preberať. Tvrdila, že v tomto smere súd prvej inštancie pri vyhodnocovaní dôkazov a posudzovaní samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy pochybil a neudržal si potrebný odstup na posúdenie všetkých aspektov tohto súdneho sporu. S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti tak sud prvej inštancie podľa jej názoru pochybil pri posudzovaní samotnej vecnej legitimácie, ale aj pri hodnotení výšky nemajetkovej ujmy.

3.6 Vyjadrila svoj nesúhlas s tvrdením súdu prvej inštancie, že zákon, ani iný právny predpis nestanovuje maximálnu sumu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, čí súd odmietol použitie Zákona o obetiach trestných činov, čo považovala za nesprávne právne posúdenie sporu.

3.7 Zdôraznila, že pôvodcom zásahu v danom prípade bol vodič pán O. P., ktorý bol v trestnom konaní odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní X rokov. Tvrdila, že už len samotné odsúdenie páchateľa na nepodmienečný trest odňatia slobody je pre pozostalých v danom prípade istou satisfakciou, pretože v obdobných konaniach je nepodmienečné odsúdenie páchateľa skôr výnimočné. Samotní žalovaní 1/ a 2/ nespôsobili dopravnú nehodu, teda nie sú pôvodcami zásahu, hoci samotná nemajetková ujma je uplatňovaná práve od žalovaných v tomto konaní. Teda ani samotné priznanie náhrady nemajetkovej ujmy z tohto pohľadu nespĺňa satisfakčnú funkciu, pretože nakoniec náhradu uhrádza subjekt odlišný od pôvodcu zásahu.

3.8 Nestotožnila sa ani s tvrdením súdu prvej inštancie, že by priznaná nemajetková ujma v celkovej výške 165.000,00 € nebola likvidačného charakteru. Poukázala pri tom na výšku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR bola v roku 2022, ktorá činila 1.304,00 €. Hoci nemala vedomosť aký príjem mal pôvodca zásahu, priznanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy vyhodnotila ako neprimeraná a likvidačnú. Poukázala taktiež na to, že žalovaná 1/ bola v roku 2022 v strate - 371.374,00 € a v roku 2021 v strate - 62.372,00 € (zdroj Q.), teda vo vzťahu k tomuto subjektu ide rovnako o likvidačnú sumu. Výška priznanej náhrady podľa nej nezodpovedá požiadavke na jej proporcionalitu, a považovala ju za neprimeranú. Súdu prvej inštancie vo vzťahu k priznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy vyčítala nesprávne nahliadanie na vykonané dokazovanie. Odôvodnenie napadnutého rozsudku považovala v danej časti za absurdné, nelogické, tendenčné a nespravodlivé. Tvrdila, že súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení poukazoval na spory, v ktorých boli priznávané vyššie sumy odškodnení pre jednotlivých pozostalých, pričom poukázala na skutočnosť, že tieto spory nemožno veľmi porovnávať s týmto konaním práve pre okolnosti, za ktorých k týmto skutkom prišlo a tiež pre jedinečnosť jednotlivých prípadov. Zdôraznila potrebu na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy nazerať aj optikou celkovej sumy, keď v tomto súdnom konaní súd prvej inštancie prisúdil celkovú sumu 165.00,00 € a

v rozhodnutiach, na ktoré súd prvej inštancie poukazoval bola celková suma nemajetkovej ujmy napr. 20.000,00 €, 25.000,00 €, 49.790,00 €, 50.000,00 €, teda v celkovom súčte ide o značnú disproporciu v samotnej celkovej výške náhrady nemajetkovej ujmy. Argumentáciu súdu prvej inštancie odôvodňujúcu nezohľadnenie praxe slovenských súdov priznávajúcej nemajetkovú ujmu v nižších sumách označila za tendenčnú. S poukazom na uvedené rozhodnutia súdov v obdobných veciach argumentovala, že rozhodovacia prax súdov vyšších súdnych autorít je v rámci priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v rádovo nižších sumách, než náhrada v tomto konaní priznanej nemajetkovej ujmy. Namietla, že v danom prípade neboli preukázané žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, z ktorých by vyplynula dôvodnosť priznania vyššej sumy náhrady nemajetkovej ujmy, čím došlo k porušeniu princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. Taktiež spochybnila opodstatnenosť použitia finančnej kalkulačky v danom spore., pričom takýto postup považovala za nesprávny, navyše nezohľadňujúci, že k vzniku nemajetkovej ujmy došlo v roku 2020. Napadnuté rozhodnutie považovala za nepreskúmateľné, nakoľko z neho nie je zrejmé, prečo súd prvej inštancie priznal práve sumu 165.000,00 €.
3.9 V súvislosti s výrokom o náhrade trov konania namietla, že predmetom konania bola náhrada nemajetkove ujmy, a teda bez ohľadu na výšku prisúdenej sumy je pri určení výšky trov právneho zastúpenia nevyhnutné postupovať podľa § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z.z..
3.10 Vzhľadom na vyššie uvedené navrhla, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že:
I. Žalovaná 1/ a žalovaná 2/ sú povinné zaplatiť žalobkyni 1/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 15.000,00 €, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktorejkoľvek zo žalovaných zaniká v rozsahu jej plnenia povinnosť druhej žalovanej.
II. Žalovaný v 1. rade a žalovaný v 2. rade Žalovaná 1/ a žalovaná 2/ sú povinné zaplatiť žalobcovi 2/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 15.000,00 €, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktorejkoľvek zo žalovaných zaniká v rozsahu jej plnenia povinnosť druhej žalovanej.
III. Žalovaná 1/ a žalovaná 2/ sú povinné zaplatiť žalobkyni 3/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 10.000,00 €, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktorejkoľvek zo žalovaných zaniká v rozsahu jej plnenia povinnosť druhej žalovanej.
IV. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcov 1/ až 5/ zamieta.
V. Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.
Alternatívne navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súčasne si uplatnila nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

4. Žalobcovia sa k podaným odvolaniam nevyjadrili.

5. Žalovaná 1/ vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej 2/ uviedla, že k predmetnému odvolaniu nemá žiadne námietky ani pripomienky. Vyjadrila s ním súhlas a pripojila sa k jej argumentácii.

6. V dôsledku podaného odvolania Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 „a contrario, len v rozsahu odvolania žalobcu podľa § 379 CSP a z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 CSP, rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a II. podľa § 388 CSP zmenil tak, ako to vyplýva z výroku I. a II. tohto rozhodnutia z dôvodu, že neboli splnené podmienky na potvrdenie, ani na zrušenie uvedených odvolaním napadnutých výrokov rozhodnutia súdu prvej inštancie a podľa § 387 ods. 1 CSP výroky III., IV., V. a VII ako vecne správny potvrdil.

7. Odvolací súd vzhľadom na obsah spisového materiálu, ako aj dôvody podaných odvolaní konštatuje, že súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav veci a v zmysle ustanovenia § 383 CSP je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil prvoinštančný súd. Rozsah skutkových zistení považoval odvolací súd za postačujúci aj pre svoje vlastné rozhodnutie, z tohto dôvodu na prejednanie podaných odvolaní nenariadil odvolacie pojednávanie podľa § 385 ods. 1 CSP a vo veci rozhodol rešpektujúc skutkový stav zistený súdom prvej inštancie.

8. Pokiaľ ide o dovolaciu námietku, v ktorej žalované namietali nedostatky a nesprávnosť skutkových zistení, ku ktorým sa súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dopracoval, v dôsledku čoho spochybňovali aktívnu vecnú legitimáciu žalobkýň 3/, 4/ a 5/ odvolací súd uvádza, že súdom prvej inštancie zistený skutkový stav zodpovedá výsledkom dokazovania a poskytoval dostatočný podklad pre rozhodnutie o žalovaných nárokoch na náhradu žalobcom vzniknutej nemajetkovej ujmy.

9. Dôkaznú povinnosť a s ňou súvisiace dôkazné bremeno má v spore každý, kto v konaní niečo tvrdí. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov teda leží zásadne na sporových stranách. V rámci dokazovania platí zásada, že každá sporová strana musí uniesť dôkazné bremeno ohľadom svojho tvrdenia, a teda musí preukázať to čo tvrdí a len potom môže súd zobrať jej tvrdenie za základ svojho rozhodnutia. Dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky, ide teda o toho účastníka, ktorý existenciu takýchto skutočností tvrdí (II. ÚS 38/2015). V danom prípade súd prvej inštancie vykonal dokazovanie všetkými navrhovanými dôkazmi, a to oboznámením sa s listinami tvoriacimi obsah súdneho spisu, pripojeným trestným spisom sp. zn. 2T/15/021 a výsluchom žalobkyne 1/, žalobcu 2/ a žalobkyne 4/. CSP vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiaca úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami.

10. V danom prípade súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania, najmä uskutočnených výsluchov žalobkyne 1/, žalobcu 2/ a žalobkyne 4/ dospel aj k skutkovým zisteniam nevyhnutným pre posúdenie aktívnej vecnej legitimácie žalobkyne 3/ a žalobkyne 5/. Vzhľadom k tomu, že z takto vykonaného dokazovania v dostatočnom rozsahu vyplynuli skutočnosti potrebné pre posúdenie podmienok vzniku nemajetkovej ujmy na ich strane, nebolo v konaní nevyhnutné vypočuť maloletú, v čase pojednávania súdu prvej inštancie XX-XXXXX sestru zosnulej (žalobkyňu 3/), ani jej v čase pojednávania XX-XXXXX sesternicu (žalobkyňu 5/), ktoré v dôsledku utrpenej traumy spôsobenej dopravnou nehodou a stratou blízkej osoby boli nútené vyhľadať psychologickú pomoc. Blízkosť so zosnulou a intenzita a rozsah ich vzájomného vzťahu ako aj následky nimi utrpenej ujmy pritom vyplynula z vykonaného dokazovania, a to z v konaní vykonaných výsluchov dospelých žalobcov. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že súdneho pojednávania konaného dňa 20.06.2023 sa zúčastnil splnomocnený zástupca žalovaného 1/, ako aj poverený zástupca žalovaného 2/, ktorí v rámci výsluchov prítomných žalobcov aktívne vystupovali a využili aj možnosť klásť im za účelom náležitého zistenia skutkového stavu otázky, pričom po ukončení výsluchov nemali ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Z uvedených dôvodov odvolací súd posúdil námietku žalovaných, v ktorej namietali že nemali možnosť reagovať na tvrdenia žalobcov ako nedôvodnú a nemajúcu oporu v procesnom postupe súdu prvej inštancie.

11. Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu, vykonaným dokazovaním a obsahom odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolací súd konštatuje, že napadnutý rozsudok vychádza zo skutkových zistení, ktoré majú oporu vo vykonanom dokazovaní, súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a po aplikácii príslušnej právnej normy dospel k hodnovernému záveru, že žalobcovia uniesli svoje dôkazné bremeno a v konaní preukázali, že bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia ich práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniknutej v dôsledku predmetnej dopravnej nehody, pri ktorej tragicky zahynula ich blízka osoba.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Z ustanovenia § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania. Ako nedôvodnú preto odvolací súd posúdil námietku žalovaných, v ktorej namietali porušenie ich procesných práv tým, že súd prvej inštancie potom, ako žiadna zo sporových strán nemala ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania, po prednese záverečných rečí uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a vo veci na tom istom pojednávaní rozhodol. Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom civilného sporového konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. V danom prípade na pojednávaní prítomní zástupcovia žalovaných nepožiadali o poskytnutie lehoty na zaujatie stanoviska k vykonanému dokazovaniu a nepredniesli žiadne návrhy na odročenie pojednávania ani argumentáciu odôvodňujúci takýto postup. Keďže odvolací súd považoval procesný postup súdu prvej inštancie z hľadiska procesnoprávnej úpravy za správny,

dospel k záveru, že žalovaným nebola postupom súdu prvej inštancie odňatá reálna a efektívna možnosť konať pred súdom.

13. Skúmanie vecnej legitimácie je procesnou povinnosťou každého vo veci konajúceho súdu. Vecnou legitimáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov nositeľom oprávnenia (je aktívne legitimovaný) a druhý účastník je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitimovaný). Vecná legitimácia sa na začiatku konania tvrdí. Otázku, či žalobca je v spore aktívne legitimovaný (či je nositeľom tvrdeného hmotného práva) a či ním označený žalovaný je v spore naozaj pasívne legitimovaný (či je nositeľom tvrdenej povinnosti) rieši súd v samom závere konania, kedy z meritórneho rozhodnutia vyplynie autoritatívny záver o otázke vecnej legitimácie účastníkov konania. Nedostatok vecnej legitimácie znamená, že účastník nebol nositeľom práva, o ktoré v konkrétnom konaní išlo a vedie vždy k zamietnutiu žaloby meritórnym rozhodnutím.

14. Vecnou legitimáciou sa rozumie hmotnoprávny vzťah účastníka konania k prejednávanej veci a má ju iba ten, kto je subjektom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorom sa v konaní rozhoduje. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 201/2007 „Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je preto jednak to, že došlo k neoprávnenému zásahu a jednak to, že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Obe náležitosti musia byť splnené, aby vznikol právny vzťah, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom. Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia (subjektom ochrany), je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti alebo odstrániť následky zásahov alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je vždy tá fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnene zasahujúceho do chránených osobnostných prác (je pôvodcom alebo subjektom zásahu).“ Súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Strata člena rodiny predstavuje nenapraviteľnú ujmu, ktorá stíha zostávajúcich členov tohto spoločenstva.

15. Aktívna vecná legitimácia je potom daná tomu subjektu, ktorému svedčí existencia kvalifikovaného vzťahu s nebohou. Z podanej žaloby vyplýva, že zosnulá bola sestrou žalobkyne 3/, neterou žalobkyne 4/ a sesternicou žalobkyne 5/. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku pri posudzovaní aktívnej legitimácie žalobcov (t.j. ustálení okruhu oprávnených osôb, ktoré sa môžu domáhať náhrady nemajetkovej ujmy v súdenom prípade), prihliadol na preukázanú blízkosť rodinných vzťahov žalobkýň 3/, 4/ a 5/ so zosnulou a intenzitu ich utrpenia. Súd prvej inštancie správne poukázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/265/200, v zmysle záverov ktorého v prípade smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Z výsluchov žalobkyne 1/, žalobcu 2/ a žalobkyne 4/ vyplynulo, že medzi sestrami bolo silné sesterské puto a medzi rodinami C. a A. existovalo silné citové prepojenie, ich príbuzenské vzťahy boli intenzívne a nadštandardné. Správnosť uvedeného skutkového záveru, vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania, nie sú spôsobilé vyvrátiť ani námietky žalovaných, v rámci ktorých tvrdili, že sa jednalo o štandardný vzťah tety a sesternice so zosnulou. Skutočnosť, že rodičia zosnulej nemali vedomosť o tom, či bolo motorové vozidlo žalobkyne vybavené autosedačkou, nie je podľa názoru odvolacieho súdu vzhľadom na ostatné v konaní zistené okolnosti rodinného života a vzájomného spolužitia rodín žalobcov spôsobilá vyvrátiť skutkový záver súdu prvej inštancie o vzájomne blízkosti žalobkýň 4/ a 5/ so zosnulou. Rovnako skutočnosť, že zosnulá chodila otca sama resp. spolu s ostatnými členmi rodiny navštevovať v dielni, ktorú mal u svojich rodičov, u ktorých sa denne všetci stretávali, záver o intenzívnom vzťahu rodín, zdieľaní životných udalosti a vzájomnej blízkosť ich členov (vrátane žalobkýň 4/ a 5 a zosnulej) ešte zvýrazňuje. Vzhľadom k tomu, že v konaní bola v dôsledku úmrtia zosnulej pri dopravnej nehode preukázaná existencia neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv žalobkýň 3/, 4/ a 5/, odvolací súd námietku nedostatku ich aktívnej vecnej legitimácie vyhodnotil ako nedôvodnú.

16. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je zo zákona na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave ohľadne zákonom predvídaných kritérií. Výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Otázka výšky náhrady nemajetkovej ujmy je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach.

17. Podstatná väčšina odvolacích námietok žalovaných sa týkala nesprávneho právneho posúdenia veci v otázke výšky súdom prvej inštancie priznaných náhrad nemajetkovej ujmy jednotlivým pozostalým príbuzným vystupujúcim na strane žalobcov.

18. V zmysle rozhodnutie najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/224/2018 „Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Z toho vyplýva, že predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je, že došlo k neoprávnenému zásahu, a že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach“ . V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že pre žalobcov 1/ a 2/, ako rodičov zosnulej, strata dieťaťa vo veku šiestich rokov, keď už došlo k vytvoreniu úzkych rodičovských väzieb, ale skôr ako mohol byť ich vzájomný vzťah v plnom rozsahu naplnený, strata dieťaťa predstavuje jednu z najťažších a najtraumatizujúcich ujm, ktoré ich môže postihnúť. Ako nedôvodnú odvolací súd posúdil odvolaciu námietku žalovanej 2/, v ktorej poukazovala na to, že rodičom zosnulej zostalo ešte jedno dieťa, a preto nestratili možnosť naplniť svoje rodičovské potreby. Dopad náhlej, nečakanej a tragickej smrti maloletej dcéry na rodičov je zrejmý, intenzívny a dlhodobý, pričom následky pre nich sú trvalé, nenapraviteľné a neodstrániteľné. Takéto náhle a neočakávané pretrhnutie rodinných väzieb predstavuje absolútnu, ničím nenahraditeľnú stratu, ktorá trvalo a neodvratne znemožňuje pozostalým prežiť ich život v kontakte so zosnulou dcérou. Úmrtie člena najužšej rodiny predstavuje najzávažnejšiu formu zásahu do osobnostných práv pozostalých rodinných príslušníkov, pri ktorej dochádza k definitívnemu a nezvratnému ukončeniu ich spoločného rodinného spolužitia. Absolútna nereparovateľnosť takéhoto následku spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie u pozostalých, ktorí stále prežívajú silné emócie smútku a bolesti zo straty. Podľa názoru odvolacieho súdu skutočnosť, že rodičia mohli mať deti len za pomoci umelého oplodnenia len zvýrazňuje rozsah straty a nenahraditeľnosť ujmy, ktorú zbytočným usmrtením zosnulej utrpeli. Práve v týchto skutočnostiach odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie, na rozdiel od žalovaných, vzhliadol osobitosti a konkrétnosti daného prípadu, ktoré majú vplyv na zvýšenie priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

19. Pokiaľ ide o námietky žalovaných, v ktorých poukazovali, na to, že je irelevantné, kedy dôjde k strate blízkeho člena rodiny, odvolací súd poukazuje na to, že k dopravnej nehode došlo XX. decembra a k úmrtiu zosnulej došlo XX. decembra. Z výpovede matky zosnulej vyplynulo, že najmä kvôli druhej dcéra E. sa snažili stráviť Vianočné sviatky nasledujúce bezprostredne po smrti zosnulej obvyklým spôsobom s tým, že mali klasicky Štedrú večeru, zosnulá mala prestreté aj nabraté a darčeky, ktoré mali pripravené pod vianočným stromčekom, dostala pri poslednej rozlúčke. Uvedená len podčiarkuje traumu rodičov a sestry zosnulej, a preto ako dôvodnú odvolací súd posúdil argumentáciu súdu prvej inštancie o silnom emočnom prežívaní straty zosnulej jej pozostalými príbuzným aj z tohto špecifického dôvodu. Skutočnosť, že zosnulá umrela len deň pred Vianočnými sviatkami len znásobila prežívaný žiaľ pozostalých príbuzných a prehĺbila ich stratu. Tento fakt bude podľa odvolacieho súdu aj v budúcnosti nepochybne ovplyvňovať ich prežívania Vianočných sviatkov, ktoré sú v našej spoločnosti, bez ohľadu na vierovyznanie, vnímané ako sviatky pokoja, radosti, hojnosti a stretávania príbuzných, ktoré pre nich navždy ostanú poznačené smútkom a predmetnou stratou.

20. Rozsah straty a smrťou sestry vzniknutej ujmy žalobkyne 3/ mal súd preukázaný z vykonaných výsluchov jej rodičov, t.j. žalobcov 1/ a 2/. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 195 CSP, v zmysle ktorého výsluch strany predstavuje hneď prvý z v CSP predpokladaných a výslovne uvedených dôkazných prostriedkov. Odvolací súd nezdieľa názor žalovaných, že doplnenie dokazovania spoločnými fotografiami sestier by bolo nevyhnutným pre preukázanie ich blízkeho vzťahu, dôvernosť a intenzita ktorého vyplynula už z vykonaných výsluchov. Z blízkosti násilne pretrhnutého sesterského vzťahu vyplýva, tak ako správne vyhodnotil aj súd prvej inštancie, strata a z nej vyplývajúca citová ujma žalobkyne 3/, pričom vzhľadom na význam súrodeneckých väzieb jediných dvoch detí žalobcov 1/ a 2/ nemožno tvrdiť, že sa jedná len o „všeobecné frázy“ ako namietali žalované.

21. Pokiaľ žalované namietali, že súd prvej inštancie pri stanovení náhrady nemajetkovej ujmy prihliadal na skutočnosť, ktorá nevyplynula z vykonaného dokazovania spočívajúcu v konštatovaní, že „táto nehoda, ktorá dlho rezonovala nie len v obci A., ale aj v jej širšom okolí“ odvolací súd uvádza, že je prirodzené, že predmetná šokujúca násilná smrť C. dievčatka, a z toho vyplývajúce nešťastie, vzbudilo pocit účasti a sústrasti nie len v obci A., kde žije veľká časť pozostalej rodiny ale aj v okolí. Uvedená skutočnosť však nepredstavovala rozhodujúci faktor pre stanovenie výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, avšak podčiarkuje tragické okolnosti posudzovaného prípadu.

22. Žalované v podaných odvolaniach namietali nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie nakoľko, ktorý pri určení výšky nemajetkovej ujmy skonštatoval, že „Zákon, ani iný právny predpis napr. (zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov) nestanovuje maximálnu sumu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch“, pričom práve analogickú aplikáciu zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov považovali s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/295/2019 za nevyhnutnú, nakoľko sa podľa nich jedná o právnu normu upravujúcu vzťahy s obsahom a účelom najbližšie vzťahom medzi žalobcami a žalovanými. Odvolací súd sa s právnym názorom súdu prvej inštancie, že sumu odškodnenia v zákone č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov nemožno považovať za akýsi horný limit súdmi priznávanej náhrady nemajetkovej ujmy, stotožňuje. Vzhľadom k verejnoprávnemu charakteru zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov sa nejaví ako vhodné preberať verejnoprávnu konštrukciu odškodňovania do rýdzo súkromnoprávnych vzťahov. Poukazuje pri tom na aktuálnu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/188/2021, skonštatoval, že na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného a rodinného života je nepostačujúce (paušálne) prirovnanie s inými, i keď obdobnými prípadmi a už vôbec nie kategoricky odvíjať výšku nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla od výšky sumy odškodnenia obetí trestných činov určenej zákonom č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov. V rozhodnutí sp. zn. 9Cdo/47/2023 Najvyšší súd Slovenskej republiky ustálil, že nie je daný dôvod k analogickej aplikácii ustanovení zákona o obetiach na náhradu za citovú ujmu pozostalých obete dopravnej nehody. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody nie je dôvodné túto náhradu obmedziť najvyšším prípustným odškodnením podľa Zákona o obetiach trestných činov (zákon č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, resp. zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov).

23. Odvolací súd zároveň poukazuje na doposiaľ ustálenú rozhodovaciu prax v riešení otázky stanovenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3Cdo/18/2016 konštatoval, že stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je síce vecou voľnej úvahy súdu, jeho úvaha musí byť ale náležite odôvodnená a vždy musí mať základ v takých konkrétnych skutkových zisteniach súdu, ktoré zohľadňujú individuálne okolnosti prejednávaného prípadu a so zreteľom na ne sú relevantné pre posúdenie primeranosti náhrady v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka

24. Súd prvej inštancie berúc do úvahy všetky uvedené kritériá, individuálne okolnosti spoločného rodinného života so zosnulou maloletou, intenzitu pretrhnutých citových väzieb žalobcov a ako aj komparáciu s rozhodnutiami súdov v obdobných veciach ohľadne výšky nemajetkovej ujmy, v napadnutom rozhodnutí priznal žalobcom 1/ a 2/ ako rodičom zosnulej náhradu nemajetkovej ujmy každému vo výške 70.000,00 €, žalobkyni 3/ ako sestre zosnulej náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,00 €, a žalobkyniam 4/ a 5/ priznal náhradu nemajetkovej ujmy každej vo výške 5.000,00 €.

25. Žalované v podaných odvolaniach namietali, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy neprihliadal na skutočnosť, že vinník dopravnej nehody bol riadne odsúdený, čím sa žalobcom dostalo morálneho zadosťučinenia vo forme riadneho vyšetrenia dopravnej nehody, vyslovení viny a uložení trestu jej páchateľovi. Možno prisvedčiť žalovaným, že takáto satisfakcia, hoci sama o sebe nie je dostačujúcim zadosťučinením, môže mať vplyv na zníženie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, no vzhľadom na závažnosť a nezvratnosť spôsobenej nemajetkovej ujmy ju nemožno považovať za okolnosť spôsobilú podstatne ovplyvniť výšku priznanej peňažnej náhrady. Na tomto mieste je potrebné poukázať na to, že v zmysle § 34 ods. 1 Trestného zákona je prioritným účelom trestu zabezpečenie ochrany spoločnosti pred páchateľom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu na to, aby viedol riadny život, a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, pričom trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchateľa spoločnosťou. Trest pritom nesmie byť prostriedkom na riešenie iných spoločenských problémov.

26. Ako dôvodnú odvolací súd posúdil odvolaciu argumentáciu, v ktorej žalované namietali, že súd prvej inštancie pri posudzovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vychádzal z okolností v čase rozhodovania a nie v čase vzniku nemajetkovej ujmy. Konkrétne súdu prvej inštancie vytýkali použitie inflačnej kalkulačky, využitím ktorej prepočítaval výšky peňažných náhrad priznaných súdmi v porovnávaných prípadoch k roku 2023, v ktorom posudzovanú vec prejednával, hoci ku vzniku nemajetkovej ujmy došlo v roku 2020. Uvedeným postupom došlo aj podľa názoru odvolacieho súdu zo strany súdu prvej inštancie k nedôvodnému navýšeniu porovnávaných peňažných náhrad, na základe ktorých následne posudzoval primeranosť ním jednotlivým žalobcom priznaných peňažných náhrad. Takýto postup odvolací súd vzhľadom na podmienky stanovenia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vyplývajúce z § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka považoval za nesprávny, nakoľko výška náhrady musí byť určovaná s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

27. Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je v zmysle R 29/2001 jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch súd musí v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. Ako uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/77/2009 „Správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 OZ), ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 OZ). Týmito okolnosťami sú nielen okolnosti na strane samotného škodcu, ale súčasne sú to aj okolnosti na strane dotknutej osoby, na ktoré okolnosti správne súdy nižších súdov prihliadali.“ Konečná úvaha o tom, nakoľko sa na neoprávnenom zásahu podieľala sama zosnulá a v akom rozsahu jeho následky sama vyvolala, závisí vždy od okolností konkrétneho prípadu. Žalované namietali nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie aj z dôvodu, že opomenul prihliadnuť na skutočnosť, že zosnulá nebola v čase dopravnej nehody upnutá v detskej autosedačke a nebola ani pripútaná bezpečnostným pásom. Poukázali pritom na spoluzavinenie žalovanej 4/ ktorá zosnulú prepravovala v motorovom vozidle, ktoré nebolo uspôsobené preprave maloletých detí. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku vzhľadom na závery znaleckého dokazovania vykonaného v trestnom konaní okolnosť nepripútania zosnulej v čase autonehody nevyhodnotil ako spôsobilú zvrátiť fatálny následok vzniknutej ujmy, a preto na ňu pri posúdení miery spoluviny ako možného dôvodu zníženia nemajetkovej ujmy žalobcov v konaní neprihliadol, s čím sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Pokiaľ ide o žalobkyňu 4/ odvolací súd s poukazom na závery znaleckého dokazovania navyše konštatuje, že napriek tejto skutočnosti, bol to práve zamestnanec žalovanej 1/, ktorý predmetnú dopravnú nehodu zavinil nesprávnou technikou jazdy, pričom nebolo zistené žiadne jej pochybenie. Ak by zamestnanec žalovanej 1/ nebol porušil povinnosti vodiča motorového vozidla, ku dopravnej nehode, úmrtiu zosnulej a následnému vzniku ujmy žalobcov by nedošlo. Porušenie uvedenej právnej povinnosti žalovanou 4/ tak bolo vo vzťahu k okolnostiam vzniku a priebehu dopravnej nehody irelevantné, nespôsobilé ovplyvniť vznik nemajetkovej ujmy.

28. Súd prvej inštancie pri stanovení výšky priznaných náhrad nemajetkovej ujmy v peniazoch využil aj komparačnú metódu, pričom vychádzal z článku V. M. C. Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného, uverejneného v Bulletine advokácie č. 9/2017 a č. 10/2017. Žalované jeho postupu vyčítali, že v rámci posudzovania primeranosti priznaných náhrad

zohľadnil len na 7 rozsudkov, ktorými boli priznané náhrady nemajetkovej ujmy v najvyšších sumách. Namietali neaplikovateľnosť súdom prvej inštancie do komparácie vybraných súdnych rozhodnutí z dôvodov zásadne rozdielnych skutkových okolností, poukázali na existenciu súdnych rozhodnutí, v ktorých boli peňažné náhrady priznané v podstatne nižších sumách a predložili vlastné porovnanie, výsledkom ktorého bolo určenie priemernej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v sume 6.400,00 € na osobu. Namietali, že v napadnutom rozhodnutí absentuje vysvetlenie odklonu súdu prvej inštancie od nimi prezentovanej súdnej praxe, napadnuté rozhodnutie v časti výšky priznaných peňažných náhrad považovali za nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné, narúšajúce princíp právnej istoty a požiadavku predvídateľnosti súdnych rozhodnutí.

29. Z už spomínaného porovnania súdmi Slovenskej republiky poskytovaných náhrad vypracovaného V. C. vyplýva, že náhrady priznané rodičom sa do roku 2017 pohybovali od 90, 25, 20, 15, 10 až do 8 tisíc €, náhrady priznané súrodencom od 15, 5, až do 2 tisíc €. Odvolaciemu súdu sú z jeho vlastnej rozhodovacej činnosti známe prípady, v ktorých boli za primerané považované peňažné náhrady nemajetkovej umy: v sume 20.000,00 € pre každého z rodičov a v sume 15.000,00 € pre súrodenca (sp. zn. 16Co/71/2021 zo dňa 24. marca 2022); v sume 24.000,00 € pre matku, v sume 22.000,00 € pre otca a v sumách 18.000,00 €, a 20.000,00 € pre súrodencov (sp. zn. 16Co/5/2022 zo dňa 24. marca 2022); v sume 15.000,00 € pre každého z rodičov a v sume 10.000,00 € pre súrodencov (sp. zn. 15Co/42/2022 zo dňa 22. februára 2023); v sume 20.00,00 € pre každého z rodičov a v sume 7.000,00 € pre súrodenca (sp. zn. 13Co/9/2024 zo dňa 31. júla 2024); v sume 30.00,00 € pre matku, v sume 20.000,00 € pre otca, v sume 20.000,00 € pre vlastnú sestru a v sume 10.000,00 € a 5.000,00 € pre nevlastných súrodencov (sp. zn. 13Co/40/2023 zo dňa 17. septembra 2024); v sume po 22 000,00 € pre každého z rodičov (sp. zn. 17Co/1/2023 zo dňa 27. septembra 2023). V prípade ostatných blízkych osôb boli tunajším odvolacím súdom za primerané považované peňažné náhrady nemajetkovej umy v sume 50.000,00 € pre mal. syna (sp. zn. 14Co/25/2023 zo dňa 17. októbra 2023) resp. 25.000,00 € a 20.000,00 € pre mal. syna a druha (sp. zn. 15Co/42/2022 zo dňa 22. februára 2023) či sumu 20.260,00 € pre manželku (sp. zn. 14Co/128/2023 zo dňa 15. mája 2024). Súdy sa s otázkou výšky priznávaných náhrad pokúšali vysporiadať rôznymi spôsobmi. Pri jej určovaní vychádzali z už v predchádzajúcich bodoch tohto rozhodnutia spomínanými limitmi vyplývajúci z právnych predpisov verejného práva, z rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva č. 7510/4 z 31.05.2007 vo veci O. vs. Slovensko (v ktorom bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 25.000,00 € za dve deti), resp. inšpirovali sa praxou Najvyššieho súdu Českej republiky ktorý v rozhodnutí sp. zn. 25Cdo/894/2018, Rc 85/2019, ktorý rozhodovanie o výške peňažných náhrad naviazal na ukazovateľ priemernej hrubej mesačnej nominálnej mzdy na prepočítaný počet zamestnancov v národnom hospodárstve za rok predchádzajúci smrti poškodeného (pričom za základnú čiastku náhrady považoval v prípade najbližších osôb dvadsaťnásobok priemernej mzdy), resp. rozhodnutím Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/2202/2021, ktoré pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vychádza z hierarchie základných hodnôt (tzv. Hierarchia nemajetkových hodnôt podľa analýzy uskutočnenej na spoločných zasadnutiach občianskoprávnych a obchodných kolégií Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Českej republiky), v zmysle ktorej je najdôležitejšou v demokratickej spoločnosti všeobecne uznávanou hodnotou je život a právo na rodinný a súkromný život je až na piatom mieste.

30. Každé jedno rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady. Vyriešením takto individuálnej otázky ako je určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax (bližšie pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/29/2021). Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy postupujú súdy vždy rozdielne v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach. V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy, keďže rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvalifikovať a vyčísliť (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7Cdo/131/2020, 7Cdo/131/2020). Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. III.ÚS 288/20017 skonštatoval, že pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako, a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.

31. Z podanej žaloby podrobnejšie odôvodnenie výšky žalobcami požadovaných náhrad nemajetkovej ujmy v peniazoch nevyplýva, žalobcovia 1/, 2/ a 5/ pri svojom výsluchu sa k výške požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nevedeli vyjadriť, ich právny zástupca bol v konaní pasívny, nevyjadril sa ani k vyjadreniam žalovaných k podanej žalobe, nezaujal stanovisko ani k podaným odvolaniam. Myšlienkové pochody vedúce k uplatneniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 200.000,00 € resp. 100,00,00 € tak zostali pre žalované, súd prvej inštancie, aj odvolací súd neznáme a nevysvetlené. Pre chýbajúcu skutkovú argumentáciu žalobcov k výške peňažnej náhrady, odvolací súd primeranosť jej výšky priznanej prvostupňovým rozhodnutím posudzoval v zmysle naplnenia zákonných podmienok závažnosti vzniknutej ujmy a prihliadnutia na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, za súčasného zohľadnenia rozhodovacej praxe súdov o obdobných, porovnateľných prípadoch.

32. Niet pochýb že strata dieťaťa, súrodenca, či blízkeho príbuzného je neodčiniteľná a vzniknutá nemajetková ujma pozostalých príbuzných sa nedá odškodniť, možno im poskytnúť len zadosťučinenie (satisfakciu). Aj v prípade kompenzácie vzniknutej ujmy peňažnou náhradou, táto nemôže nikdy skutočne utrpenú ujmu napraviť, vzniknutú bolesť odstrániť, môže len čiastočne vyvážiť ich utrpenie. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné postupovať tak, aby bola splnená požiadavka primeranosti zadosťučinenia priznaného súdom. Do popredia vystupuje jej satisfakčná funkcia a mala by účinne a primerane s ohľadom na všetky okolnosti prípadu vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Po zvážení všetkých vyššie popísaných individuálnych okolností posudzovaného prípadu a závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy, ako aj po zohľadnení vlastnej rozhodovacej činnosti a rozhodovacej praxe ostatných súdov v obdobných veciach odvolací súd výšku priznanej nemajetkovej ujmy priznanej žalobkyni 1/ a žalobcovi 2/ znížil v obidvoch prípadoch na sumu 50.000,00 €, vychádzajúc pritom zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie a komparácie priznanej nemajetkovej ujmy v obdobných veciach.

33. Odvolací súd pritom prihliadal aj na skutočnosť, že v dôsledku plynutia času prichádza k zmene spoločenských pomerov. Nieto pritom dôvodu, pokiaľ sa mení a zvyšuje ekonomická situácia krajiny, aby výška priznávanej náhrady bola s poukazom na predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť konštantná a nemenná, pretože v takom prípade by už peňažná náhrada nenapĺňala atribúty primeranosti, proporcionality a spravodlivosti, ale by sa bola degradovaná len do roviny symbolickosti satisfakcie.

34. Je pravdou, že právo na primerané zadosťučinenie je svojou povahou úzko späté nielen s postihnutou osobou, ale aj s osobou, ktorá do práva na ochranu osobnosti zasiahla. Náhrada nemajetkovej ujmy musí spĺňať aj požiadavku proporcionality, v zmysle ktorej má sledovať vyrovnanie spôsobenej morálnej ujmy, avšak nesmie spôsobovať na strane žalobcov bezdôvodné obohatenie a na žalovanú stranu zas nesmie pôsobiť likvidačne. Vzhľadom na osobitosti posudzovaného prípadu, keď v prejednávanej veci žalovanou 1/ je právnická osoba (zamestnávateľ vodiča, ktorý spôsobil dopravnú nehodu), ktorá si riadne splnila svoju zákonnú povinnosť mať zmluvne zabezpečené poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a žalovanou 2/ je poisťovňa, ktorá je na základe ňou poskytovaného povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla povinná za poistenú žalovanú 1/ nahradiť poškodenými uplatnené a preukázané nároky na náhradu ujm spôsobených prevádzkou povinne zmluvne poisteného motorového vozidla, odvolací súd nepovažoval zohľadnenie majetkových pomerov žalovaných za dôvodné. Navyše nové skutkové tvrdenie žalovaného 2/ o negatívnom hospodárskom výsledku žalovaného 1/ a jeho strate v posledných dvoch rokoch uvedené v odvolaní, odvolací súd posúdil ako v odvolacom konaní neprípustnú novotu. Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. V zmysle § 384 ods. 3 CSP môže odvolací súd doplniť dokazovanie za podmienok uvedených v § 366 CSP. Žalobcami nebolo tvrdené a v konaní ani nebolo preukázané naplnenie niektorej z podmienok zakotvených § 366 CSP, za splnenia ktorých možno v odvolacom konaní uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie.

35. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa ustanovenia § 388 CSP zmenil iba čo do výšky priznanej majetkovej ujmy priznanej rodičom zosnulej, zistiac správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie pokiaľ ide o právny základ nároku a vo zvyšnej časti nimi uplatneného nároku žalobu zamietol.

36. Pokiaľ ide o výšku peňažnej náhrady priznaj žalobkyni 3/ vo výške 15.000,00 € a žalobkyniam 4/ a 5/ vo výške po 5.000,00 € odvolací súd poukazuje na body 43. a 44. napadnutého rozsudku a v nich uvedenú právnu argumentáciu súdu prvej inštancie s ktorou sa v plnom rozsahu stotožňuje a v podrobnostiach na ňu odkazuje. Ohľadom výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, a preto podľa § 378 ods. 2 CSP konštatuje správnosť dôvodov v ňom uvedených, na ktoré v podstatných bodoch odkazuje. Podľa odvolacieho súdu z obsahu odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že sa dostatočne zaoberal a vysporiadal s výškou priznaných súm nemajetkovej ujmy žalobcom 3/, 4/ a 5/. Adekvátne prihliadol na príbuzenské vzťahy, intenzitu a rozsah zásahu do práva na súkromie a rodinný život. V rámci úvah o výške náhrady zohľadnil súkromné a rodinné väzby, do ktorých bolo závažným spôsobom zasiahnuté, pričom následky sú trvalého charakteru, neodstrániteľné a nenapraviteľné. V rámci priznania konkrétnej sumy, tomu ktorému žalobcovi, súd prvej inštancie prihliadol i na iné rozhodnutia v obdobných veciach, ktoré konkretizoval v odôvodnení svojho rozhodnutia. Keďže odvolania neboli v tejto časti dôvodné, odvolací súd napadnutý rozsudok v III., IV. a V. výroku podľa § 387 ods. 1 ako vecne správne potvrdil.

37. Odvolací súd preskúmal i odvolaním napadnutý VII. výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania tak, že žalovanej 1/ a žalovanej 2/ uložil povinnosť nahradiť žalobcom trovy konania v rozsahu 100 % z prisúdených súm, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania s tým, že plnením ktoréhokoľvek zo žalovaných, zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného. Žalované v podaných odvolaniach namietali nesprávnosť uvedeného výroku a poukazovali na to, že predmetom konania bola náhrada nemajetkovej ujmy, a teda bez ohľadu na výšku prisúdenej sumy je pri určení výšky trov právneho zastúpenia nevyhnutné postupovať podľa § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z.z.. Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že potrebné rozlišovať rozhodnutie o priznaní nároku na náhradu trov konania od rozhodnutia o konkrétnej výške náhrady trov konania v závislosti od jednotlivých úkonov urobených v rámci civilného sporového konania. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol meritórne, a preto súčasne rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania v súlade s § 262 ods. 1 CSP s tým, že o výške rozhodne súd prvej inštancie až po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí v zmysle § 262 ods. 2 CSP. Odvolacia námietka žalovaného nebola správna, nakoľko § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb sa uplatní až pri rozhodovaní súdu o samotnej výške náhrady trov konania. Odvolací súd na základe uvedených záverov musí konštatovať správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie aj v VII. výroku, pretože rozsah náhrady trov konania sa odvíja od prisúdenej sumy, a preto v režime ustanovenia § 255 ods. 1 CSP mali žalobcovia plný úspech. Súd prvej inštancie preto rozhodol správne tak, že žalovanej 1/ a žalovanej 2/ uložil povinnosť nahradiť žalobcom trovy konania v rozsahu 100 % z prisúdených súm. Takto určená náhrada trov konania sa bude vzťahovať na výpočet výšky náhrady za prípadné iné preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky v súvislosti s uplatňovaním práva okrem nároku na náhradu trov právneho zastúpenia, ako správne poukázali žalované, kde bude potrebné vychádzať z tarifnej hodnoty 2.000 € v súlade s § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Vzhľadom k tomu, že rozhodnutie o nároku žalobcov záviselo od úvahy súdu a žalobcovia boli čo do základu uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy úspešní, odvolací súd posúdil VII. výrok napadnutého rozsudku ako vecne správny, nakoľko ním súd prvej inštancie v súlade so zásadou úspechu v spore vyplývajúcou z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP o trovách prvoinštančného konania rozhodol podľa správnych ustanovení CSP a tieto správne aplikoval.

38. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. Odvolacie konanie bolo iniciované zo strany žalovaných. Na základe ich odvolania odvolací súd pristúpil k zmene I. a II. výroku napadnutého rozsudku a vo výrokoch III., IV., V. a VII. napadnutý rozsudok potvrdil. Vzhľadom k tomu, že v odvolacom konaní obidve sporové strany dosiahli len čiastočný úspech, odvolací súd o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo.

39. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,
a) ktorému súdu je určené,
b) kto ho robí,

c) ktorej veci sa týka,
d) čo sa ním sleduje a
e) podpis.
(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).
Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie vád neodstráni vady, následkom neodstránenia vád dovolania je odmietnutie dovolania.